

IP

**Skup protokola uz pokazatelje:
Ljudska prava (HR)**

Ljudska prava

Pokazatelji učinka

Aspekt: Prakse ulaganja i nabave

KLJUČNI HR1. Postotak i ukupan broj ugovora o značajnim ulaganjima koji sadržavaju stavke o ljudskim pravima ili su podvrgnuti analitičkom pregledu (screening) s obzirom na ljudska prava.

KLJUČNI HR2. Postotak značajnih dobavljača i podgovarača podvrgnutih analitičkom pregledu (screening) s obzirom na ljudska prava te poduzete mjere.

DODATNI HR3. Ukupni broj sati obuke zaposlenika o politikama i postupcima koji se tiču vidova ljudskih prava relevantnih za djelatnosti, uključujući postotak obučanih zaposlenika.

Aspekt: Nediskriminacija

KLJUČNI HR4. Ukupan broj slučajeva diskriminacije i poduzete mjere.

Aspekt: Sloboda udruživanja i kolektivno pregovaranje

KLJUČNI HR5. Djelatnosti prepoznate kao one u kojima bi u značajnoj mjeri moglo biti ugroženo ostvarivanje prava na slobodu udruživanja i kolektivnog pregovaranja te mjere poduzete u cilju podupiranja tih prava.

Aspekt: Dječji rad

KLJUČNI HR6. Djelatnosti prepoznate kao one koje u značajnoj mjeri sadržavaju opasnost od slučajeva dječjeg rada te mjere poduzete radi doprinosa ukidanju dječjeg rada.

Aspekt: Prisilni i obvezni rad

KLJUČNI HR7. Djelatnosti prepoznate kao one koje u značajnoj mjeri sadržavaju opasnost od slučajeva prisilnog ili obveznog rada te mjere poduzete radi ukidanja prisilnog ili obveznog rada.

Aspekt: Sigurnosne prakse

DODATNI HR8. Postotak zaštitarskog osoblja obuhvaćenog obukom o politikama ili postupcima organizacije u vezi s aspektima ljudskih prava koji su relevantni za djelatnosti.

Aspekt: Prava starosjedilačkog stanovništva

DODATNI HR9. Ukupan broj slučajeva kršenja prava starosjedilačkog stanovništva i poduzete mjere.

Važnost

Pokazatelji učinka glede ljudskih prava na vidjelo iznose podatke o utjecajima i djelovanjima organizacije na građanska i politička prava dionika. Aspekti pokriveni ovim pokazateljima učinka temelje se na međunarodno priznatim standardima, ponajprije na Općoj deklaraciji o ljudskim pravima Ujedinjenih naroda i Deklaraciji o temeljnim načelima i pravima na radu MOR-a iz 1998. godine (osobito osam temeljnih konvencija MOR-a). Iako usko povezane, kategorije Ljudskih prava i Radnih odnosa služe različitim svrhama. Pokazatelji o Ljudskim pravima usredotočuju se na način na koji organizacija koja izvještava održava i poštuje temeljna prava čovjeka, dok pokazatelji o radnim odnosima odražavaju kvalitetu radnog mjesta i okruženja.

Pokazateljima učinka nastoji se dobiti usporedive rezultate ili ishode, te su stoga ponajprije u žarištu slučajevi koji se odnose na temeljna ljudska prava. Takvi slučajevi obično uključuju izravna kršenja kao i rizike za organizaciju u kojoj su se kršenja zbilila. Ovaj se skup pokazatelja bavi s tri opća područja:

- slučajevi kršenja osnovnih aspekata ljudskih prava (HR4 i HR9);
- kapacitet i znanje koji omogućuju organizaciji da se učinkovito bavi ljudskim pravima, uključujući obuku i interne postupke (HR3, HR5, HR6, HR7 i HR8) i
- integriranje načela poštivanja ljudskih prava u poslovne odnose organizacije s trećim stranama, bilo kroz ulaganja bilo kroz odnose s dobavljačima (HR1 i HR2).

Definicije

Ljudska prava

Opće priznata ljudska prava definira sljedećih pet konvencija i deklaracija:

1. Opća deklaracija, o ljudskim pravima Ujedinjenih naroda, 1948.
2. Konvencija Ujedinjenih naroda: Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, 1966.
3. Konvencija Ujedinjenih naroda: Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, 1966.
4. Deklaracija o temeljnim načelima i pravima na radu MOR-a, 1998. (posebice osam temeljnih konvencija MOR-a).

5. Bečka deklaracija i program djelovanja, 1993.

Opće referencije

- Deklaracija o temeljnim načelima i pravima na radu MOR-a, 1998.
- Tripartitna deklaracija o načelima u pogledu multinacionalnih poduzeća i socijalne politike MOR-a, 2001., treće izdanje.
- Smjernice za multinacionalna poduzeća OECD-a, revidirano izdanje 2000.
- Opća deklaracija o ljudskim pravima Ujedinjenih naroda, 1948.
- Konvencija (169) o autohtonim i plemenskim narodima u nezavisnim zemljama MOR-a, 1989.

HR1. Postotak i ukupan broj ugovora o značajnim ulaganjima koji sadržavaju stavke o ljudskim pravima ili su podvrgnuti analitičkom pregledu (screening) s obzirom na ljudska prava.

1. Važnost

Ova mjera pruža jednu od naznaka opsega u kojem su ljudska prava ugrađena u gospodarske odluke organizacije. To je osobito važno za organizacije koje djeluju ili su partneri u poslovnim ulaganjima u regijama gdje zaštita ljudskih prava ima veliko značenje. Integriranje kriterija ljudskih prava u analitički pregled (*screening*) ili njihovo vezivanje uz minimum zahtjeva glede učinka može biti dio strategije smanjivanja rizika ulaganja. Problemi s poštivanjem ljudskih prava mogu narušiti ugled organizacije koja ulaže te utjecati na stabilnost ulaganja.

2. Sastavljanje podataka

- 2.1.** Utvrdite ugovore koji su značajni s obzirom na veličinu ili stratešku važnost. Značajnost ugovora može se odrediti prema razini unutar organizacije na kojoj je potrebno odobriti ulaganje ili pak prema drugim kriterijima koji se mogu dosljedno primijeniti na ugovore. Organizacija koja izvještava treba navesti svoju definiciju »značajnih ugovora«.
- 2.2.** Utvrdite ukupan broj značajnih ugovora o ulaganju finaliziranih za vrijeme izvještajnog razdoblja putem kojih je organizacija stekla vlasnički udio u drugom subjektu ili je pokrenut projekt kapitalnog ulaganja od materijalne važnosti za financijska izvješća.
- 2.3.** Ako je s istim partnerom sklopljen veći broj značajnih ugovora o ulaganju, broj ugovora treba odražavati broj zasebnih, pokrenutih projekata ili stvorenih subjekata.
- 2.4.** Izvijestite o ukupnom broju i postotku značajnih ugovora o ulaganju koji uključuju klauzule o ljudskim pravima ili su bili podvrgnuti analitičkom pregledu s obzirom na ljudska prava.

3. Definicije

Klauzule o ljudskim pravima

Posebne odredbe u pisanom ugovoru kojima se definira minimum očekivanja u vezi s učinkom u pogledu ljudskih prava kao uvjet ulaganja.

Analitički pregled (*screening*) ljudskih prava

Formalni ili dokumentirani proces u kojem se primjenjuje skup kriterija za određivanje učinka u pogledu ljudskih prava kao jedan od čimbenika pri donošenju odluke o daljnjem ulaganju.

4. Dokumentacija

Mogući izvori podataka uključuju pravne i financijske odjele organizacije te odjel za odnose s ulagačima, kao i dokumentaciju prikupljenu sustavima za upravljanje kvalitetom.

5. Referencije

Nema.

HR2. Postotak značajnih dobavljača i podugovarača podvrgnutih analitičkom pregledu (screening) s obzirom na ljudska prava te poduzete mjere.

1. Važnost

Širenje mreža dobavljača i podugovarača radi proizvodnje proizvoda i usluga potaknuo je zanimanje za način na koji organizacija koja izvještava primjenjuje svoje politike ljudskih prava na mreže dobavljača. Ovo ima posebnu važnost za organizacije u onim sektorima koji se snažno oslanjaju na vanjske dobavljače usluga (*outsourcing*) i globalne mreže.

Procesi kojima se provjerava i prati učinak glede ljudskih prava unutar dobavljačkog lanca mogu ukazati na pozitivan utjecaj organizacije na širu poslovnu zajednicu. Problemi s učinkom u pogledu ljudskih prava kod značajnih dobavljača i podugovarača mogu nanijeti štetu ugledu njihovih poslovnih partnera i/ili dovesti do nestabilnosti u poslovnim djelatnostima dobavljača. Analitički pregled (*screening*) dio je upravljanja rizikom i postotak naznačen ovim pokazateljem upućuje na redovitost s kojom organizacija uzima u obzir ovu vrstu rizika.

2. Sastavljanje podataka

- 2.1. Utvrdite ukupan broj značajnih dobavljača i podugovarača organizacije koja izvještava.
- 2.2. Izvijestite o postotku ugovora sa značajnim dobavljačima i podugovaračima koji uključuju kriterije ili su podvrgnuti analitičkom pregledu (*screeningu*) ljudskih prava. Za definicije »kriterija« ili »analitičkog pregleda« (*screeninga*) pogledajte HR1.
- 2.3. Izvijestite o postotku ugovora sa značajnim dobavljačima i podugovaračima koji su odbijeni ili su nametnuli uvjete glede učinka, ili su podvrgnuti drugim mjerama kao rezultat analitičkog pregleda (*screeninga*) ljudskih prava.

3. Definicije

Značajni dobavljači i podugovarači

Vanjske strane od kojih se pribavljaju proizvodi ili usluge ili s kojima su sklopljeni ugovori za pribavljanje takvih proizvoda ili usluga. U kontekstu ovoga pokazatelja izraz »značajan« odnosi se na dobavljače i podugovarače koji su:

- glavni opskrbljivači određene vrste robe ili pružatelji usluge te ukupno čine većinu nabave organizacije; ili

- prepoznati kao oni najizloženiji riziku kršenja ljudskih prava.

4. Dokumentacija

Mogući izvori podataka uključuju odjel nabave i pravni odjel organizacije koja izvještava.

5. Referencije

Nema.

HR3. Ukupni broj sati obuke zaposlenika o politikama i postupcima koji se tiču vidova ljudskih prava relevantnih za poslovne djelatnosti, uključujući postotak obučanih zaposlenika.

1. Važnost

Ovaj pokazatelj pruža uvid u sposobnost organizacije da provodi svoje politike i postupke u vezi s poštovanjem ljudskih prava. Utemeljeno u međunarodnim standardima i zakonima, poštivanje ljudskih prava je postala obveza organizacije. Iz tog se razloga razvila potreba da organizacije provode specijaliziranu obuku kojom osposobljavaju zaposlenike da se tijekom svojega redovitog rada znaju odnositi prema problematici ljudskih prava. Broj zaposlenika obuhvaćenih obukom i količina pružene obuke pridonose procjeni razine znanja o ljudskim pravima u okviru organizacije.

2. Sastavljanje podataka

- 2.1.** Utvrdite ukupan broj sati namijenjenih obuci zaposlenika, koristeći podatke iz LA10.
- 2.2.** Utvrdite ukupan broj zaposlenika, koristeći podatke iz LA1.
- 2.3.** Utvrdite zaposlenike koji su prošli formalnu obuku o politikama i postupcima organizacije u vezi s ljudskim pravima te njihovu primjenjivost na posao zaposlenika. To se može odnositi ili na obuku posvećenu pitanjima ljudskih prava ili dio posvećen ljudskim pravima unutar općeg programa obuke.
- 2.4.** Izvijestite o ukupnom broju sati koji su tijekom izvještajnog razdoblja posvećeni obuci o politikama i postupcima u vezi s vidovima ljudskih prava relevantnim za poslovne djelatnosti organizacije.
- 2.5.** Izvijestite o postotku zaposlenika koji su tijekom izvještajnog razdoblja prošli obuku o politikama i postupcima u vezi s vidovima ljudskih prava relevantnim za poslovne djelatnosti.

3. Definicije

Nema.

4. Dokumentacija

Mogući izvori podataka uključuju evidenciju zaposlenika o obuci i rasporede obuke.

5. Referencije

Nema.

HR4. Ukupan broj slučajeva diskriminacije i poduzete mjere.

1. Važnost

Ljudska prava obuhvaćaju puno više od prava zaposlenika na radnom mjestu. Antidiskriminacijska politika ključni je zahtjev međunarodnih konvencija kao i zakonodavstva. Problemom diskriminacije također se bave Temeljne konvencije MOR-a br. 100 i 111. Kako bi se osiguralo pridržavanje propisa u svim poslovnim djelatnostima organizacije koja izvještava, potreban je učinkovit sustav praćenja. Dionici traže jamstva glede učinkovitosti tih politika i mehanizama praćenja.

2. Sastavljanje podataka

2.1. Utvrdite slučajeve diskriminacije na temelju rase, boje kože, spola, vjere, političkog mišljenja, nacionalnog ili društvenog porijekla u skladu s definicijama MOR-a, ili druge relevantne oblike diskriminacije koju uključuje unutarnje i/ili vanjski dionike tijekom izvještajnog razdoblja.

Izraz »slučajevi« odnosi se na pravne postupke, pritužbe podnesene organizaciji ili mjerodavnim tijelima putem službene procedure, ili na slučajeve nepridržavanja propisa koje je ustanovila organizacija putem ustanovljenih postupaka, kao što su provjera poslovnih sustava upravljanja ili formalni programi praćenja.

2.2. Izvijestite o ukupnom broju slučajeva diskriminacije tijekom izvještajnog razdoblja.

2.3. Izvijestite o statusu slučajeva i poduzetim mjerama navodeći sljedeće:

- organizacija je ispitala slučaj;
- provođenje plana ispravljanja problema je u tijeku;
- plan ispravljanja problema je proveden a rezultati ocijenjeni postupcima redovite interne ocjene upravljanja i
- slučaj više nije u postupku (tj. slučaj je riješen, zaključen, tvrtka ne poduzima daljnje korake itd.).

3. Definicije

Diskriminacija

Čin i rezultat nejednakog postupanja prema osobi nametanjem nejednakih tereta ili uskraćivanjem beneficija umjesto pravednog postupanja na osnovi pojedinačnih zasluga. Diskriminacija također može uključivati uznemiravanje koje se definira kao davanje primjedbi ili postupanje koje je osobi kojoj je upućeno neželjeno, ili bi na osnovi razumnog rasuđivanja trebalo biti prepoznato kao neželjeno.

4. Dokumentacija

Mogući izvori podataka uključuju pravni odjel organizacije, kao i odjel zadužen za ispitivanje usklađenosti s propisima.

5. Referencije

- Deklaracija o ukidanju svih oblika nesnošljivosti i diskriminacije na temelju vjere ili uvjerenja, Rezolucija 36/55 Opće skupštine UN-a od 26. studenoga 1981.
- Deklaracija o rasi i rasnim predrasudama: Opća konferencija UNESCO-a, 20. zasjedanje, održano 27. studenoga 1978.
- Deklaracija o pravima pripadnika nacionalnih ili etničkih, vjerskih i jezičnih manjina: Rezolucija 47/135 Opće skupštine UN-a od 18. prosinca 1992.
- Konvencija MOR-a br. 100, »Konvencija o jednakosti plaća«, 1951.
- Konvencija MOR-a br. 111, »Konvencija o diskriminaciji u zaposlenju i zanimanju«, 1958.
- Međunarodna konvencija o građanskim i političkim pravima: Rezolucija 2200 A XX1 Opće skupštine UN-a od 16. prosinca 1966.
- Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije: Rezolucija 1904 (XV111) Opće skupštine UN-a od 20. studenoga 1963.
- Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena UN-a: Opća skupština UN-a: Rezolucija 34/180 od 18. prosinca 1979.
- Deklaracija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije Ujedinjenih naroda: Rezolucija 1904 (XVIII) Opće skupštine od 20. studenoga 1963.

HR5. Djelatnosti prepoznate kao one u kojima bi u značajnoj mjeri moglo biti ugroženo ostvarivanje prava na slobodu udruživanja i kolektivno pregovaranje te mjere poduzete u cilju podupiranja tih prava.

1. Važnost

Zaštita prava radnika (i poslodavaca) da se kolektivno organiziraju u organizacije po vlastitom izboru nerazdvojiva je od prava na slobodu udruživanja i kolektivno pregovaranje. Pravo na slobodu udruživanja temeljna je odredba UN-ove Opće deklaracije o ljudskim pravima i definirano je Temeljnim konvencijama MOR-a br. 87 i 98.

Ovaj pokazatelj prikazuje radnje poduzete od strane organizacije koja izvještava radi ocjene mogućnosti ostvarivanja prava radnika na slobodu udruživanja i kolektivno pregovaranje. Također mu je cilj pružiti informaciju o poduzetim radnjama radi podupiranja tih prava na razini cijele organizacije. Ovaj pokazatelj ne traži iskazivanje posebnog mišljenja o kvaliteti nacionalnih zakonskih okvira.

2. Sastavljanje podataka

- 2.1.** Utvrdite djelatnosti gdje postoji rizik neostvarivanja prava zaposlenika na slobodu udruživanja i kolektivno pregovaranje. Postupak utvrđivanja takvih djelatnosti treba odražavati pristup organizacije procjeni rizika glede ovoga pitanja te se može oslanjati na priznate međunarodne izvore podataka, kao što su izvješća MOR-a (godišnje izvješće MOR-ovog Odbora stručnjaka za provedbu ratificiranih konvencija i preporuka, kao i izvješća Upravnog tijela o slobodi udruživanja).
- 2.2.** Izvijestite o djelatnostima koje su prepoznate kao one gdje postoji rizik neostvarivanja prava zaposlenika na slobodu udruživanja i kolektivno pregovaranje, s obzirom na:
- vrstu djelatnosti (primjerice tvorničko postrojenje) ili
  - zemlje ili geografska područja s djelatnostima koje se smatraju izloženima takvom riziku.

- 2.3.** Izvijestite o mjerama koje je organizacija poduzela tijekom izvještajnog razdoblja radi potpore prava na slobodu udruživanja i kolektivno pregovaranje. Za daljnje upute vidjeti Tripartitnu deklaraciju MOR-a i Smjernice OECD-a.

3. Definicije

Sloboda udruživanja

Radnici i poslodavci mogu osnivati organizacije i pristupati im prema vlastitom izboru bez prethodnog odobrenja.

4. Dokumentacija

Mogući izvori podataka uključuju pravni odjel, odjel za ispitivanje usklađenosti s propisima te odjel ljudskih resursa organizacije koja izvještava.

5. Referencije

- Konvencija MOR-a br. 87, »Konvencija o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organizacije«, 1948.
- Konvencija MOR-a br. 98, »Konvencija o pravu na organiziranje i kolektivno pregovaranje«, 1949.
- Opća deklaracija o ljudskim pravima Ujedinjenih naroda, 1948.
- Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, 1966.

HR6. Djelatnosti prepoznate kao one koje u značajnoj mjeri sadržavaju opasnost od slučajeva dječjeg rada te mjere poduzete radi doprinosa ukidanju dječjeg rada.

1. Važnost

Ukidanje dječjeg rada jedno je od ključnih načela i cilj važnijih deklaracija i zakonodavstva o ljudskim pravima te podliježe konvencijama MOR-a br. 138 i 182. Prisutnost i učinkovito provođenje politika o dječjem radu temeljni je zahtjev društveno odgovornog ponašanja.

2. Sastavljanje podataka

2.1. Utvrdite djelatnosti za koje se smatra da su izložene značajnom riziku s obzirom na slučajeve:

- dječjeg rada i/ili
- mladih radnika izloženih opasnom radu.

Postupak ustanovljavanja treba odražavati pristup organizacije procjeni rizika glede ovoga pitanja i može se oslanjati na priznate međunarodne izvore podataka kao što su izvješća MOR-a.

2.2. Izvijestite o djelatnostima za koje se smatra da su izložene značajnom riziku glede slučajeva dječjeg rada s obzirom na:

- vrstu djelatnosti (primjerice tvorničko postrojenje) ili
- zemlje ili geografska područja s djelatnostima koje su izložene takvom riziku.

2.3. Izvijestite o svim mjerama koje je organizacija poduzela tijekom izvještajnog razdoblja, u svrhu doprinosa ukidanju dječjeg rada. Za daljnje upute vidjeti Tripartitnu deklaraciju MOR-a i Smjernice OECD-a.

3. Definicije

Dijete

Ovaj se izraz primjenjuje na sve osobe mlađe od 15 godina ili od dobi mlađoj od one predviđene za završetak obveznog školovanja (što god je više), osim u određenim zemljama gdje su gospodarstvo i obrazovne institucije nedovoljno razvijeni te se može primijeniti dobna granica od 14 godina. Zemlje koje čine izuzetak određuje MOR na osnovi posebnog zahtjeva

zainteresirane zemlje i savjetovanja s predstavničkim organizacijama poslodavaca i radnika.

Napomena: Konvencija MOR-a br. 138 odnosi se na dječji rad i na mlade radnike. Vidjeti navedenu definiciju »mladog radnika«.

Mladi radnik

Osoba koja je starija od najniže primjenjive radne dobi i mlađa od 18 godina.

4. Dokumentacija

Mogući izvori podataka uključuju pravni odjel, odjel za praćenje propisa te odjel ljudskih resursa organizacije koja izvještava.

5. Referencije

- Konvencija MOR-a br. 138, »Konvencija o najnižoj dobi za zapošljavanje«, 1973.
- Konvencija MOR-a br. 182, »Konvencija o zabrani i trenutnom djelovanju za ukidanje najgorih oblika dječjeg rada«, 1999.
- Deklaracija o temeljnim načelima i pravima na radu MOR-a, 86. zasjedanje, 1998.

HR7. Djelatnosti prepoznate kao one koje u značajnoj mjeri sadržavaju opasnost od slučajeva prisilnog ili obveznog rada te mjere poduzete radi ukidanja prisilnog ili obveznog rada.

1. Važnost

Nepodvrgavanje prisilnom ili obveznom radu smatra se jednim od temeljnih ljudskih prava i jedna je od odredbi UN-ove Opće deklaracije o ljudskim pravima te podliježe temeljnim konvencijama MOR-a br. 29 i 105. Takva vrsta rada može postojati u raznim oblicima tako da će izneseni podaci ukazati na izazove s kojima se organizacija koja izvještava suočava u nastojanju da pridonese ukidanju prisilnog i obveznog rada.

2. Sastavljanje izvješća

- 2.1. Utvrdite djelatnosti za koje se smatra da su izložene značajnom riziku prisilnog ili obveznog rada. Postupak ustanovljavanja treba odražavati pristup organizacije procjeni rizika glede ovoga pitanja i može se oslanjati na priznate međunarodne izvore podataka, kao što su izvješća MOR-a.
- 2.2. Izvijestite o djelatnostima za koje se smatra da su izložene značajnom riziku glede slučajeva prisilnog ili obveznog rada s obzirom na:
  - vrstu djelatnosti (primjerice tvorničko postrojenje) ili
  - zemlje ili geografska područja s djelatnostima koje se smatraju izloženima riziku.
- 2.3. Izvijestite o svim mjerama koje je organizacija poduzela tijekom izvještajnog razdoblja, u svrhu doprinosa ukidanju prisilnog ili obveznog rada. Za daljnje upute vidjeti Tripartitnu deklaraciju MOR-a i Smjernice OECD-a.

3. Definicije

Prisilni ili obvezni rad

Svaki rad ili usluga koji se od neke osobe zahtijevaju pod prijetnjom bilo kakve kazne, i za koje se ta osoba nije ponudila dobrovoljno (*Konvencija MOR-a br. 29, Konvencija o prisilnom radu, 1930.*). Najekstremniji primjeri su robovski rad, zatvorski rad i dužnički rad, kao i zaduženost koja se može koristiti kao sredstvo zadržavanja radnika u stanju prisilnog rada. Zadržavanje osobnih dokumenata, traženje obveznih pologa

ili prisiljavanje radnika, pod prijetnjom otkaza, na prekovremeni rad na koji nisu prethodno pristali, primjeri su prisilnog rada.

4. Dokumentacija

Mogući izvori podataka uključuju pravni odjel, odjel za ispitivanje usklađenosti s propisima te odjel ljudskih resursa organizacije koja izvještava.

5. Referencije

- Konvencija MOR-a br. 29, »Konvencija o prisilnom ili obveznom radu«, 1930.
- Konvencija MOR-a br. 105, »Ukinuće prinudnog rada«, 1957.
- Konvencija o ropstvu Lige naroda (kasnije UN), 1927.
- Dopunska Konvencija Ujedinjenih naroda o ukidanju ropstva, trgovine robljem i instituta i praksi sličnih ropstvu, 226 U.N.T.S.3, 1957.
- Opća deklaracija o ljudskim pravima (Rezolucija Opće skupštine Ujedinjenih naroda 217 A (III) od 10. prosinca 1948.), članci 4 i 5.
- Deklaracija o temeljnim načelima i pravima na radu MOR-a, 86. zasjedanje, 1998.

HR8. Postotak zaštitarskog osoblja obuhvaćenog obukom o politikama ili postupcima organizacije u vezi s aspektima ljudskih prava koji su relevantni za djelatnosti.

1. Važnost

Postupanje zaštitarskog osoblja prema trećim stranama poduprieto je obukom o pitanjima ljudskih prava, osobito glede uporabe sile. Obučavanje zaštitarskog osoblja može pomoći pri sprječavanju narušavanja ugleda ili mogućnosti sudskih sporova zbog neprimjerenih postupaka ili pristupa koje organizacija koja izvještava nije odobrila. Podaci pruženi temeljem ovog pokazatelja pokazuju opseg u kojem se provode sustavi upravljanja koji se odnose na ljudska prava. Ova mjera upućuje na udio zaštitarskog osoblja za koji je razumno pretpostaviti da je upoznata s očekivanjima organizacije u vezi s učinkom glede ljudskih prava.

2. Sastavljanje podataka

- 2.1.** Utvrdite ukupan broj zaštitarskog osoblja koje organizacija koja izvještava izravno zapošljava.
- 2.2.** Izvijestite o postotku zaštitarskog osoblja koje je prošlo formalnu obuku o politikama ili posebnim postupcima organizacije glede ljudskih prava kao i o njihovoj primjeni u praksi na području zaštite sigurnosti. To se može odnositi ili na obuku posebno posvećenu ovom pitanju ili pak dio unutar općenitijeg programa obuke posvećen ovom pitanju.
- 2.3.** Izvijestite primjenjuju li se zahtjevi obuke i na treću stranu, tj. na organizacije koje iznajmljuju zaštitarsko osoblje.

3. Definicije

Zaštitarsko osoblje

Osobe zaposlene u svrhu čuvanja imovine organizacije, osiguranja javnih skupova, sprječavanja gubitaka, i pratnje osoba, dobara i dragocjenosti.

4. Dokumentacija

Mogući izvori podataka uključuju odjel ljudskih resursa organizacije, kao i evidenciju o obuci koju je pohađalo interno zaštitarsko osoblje. Podugovarači mogu držati slične podatke koji se tiču njihovih zaposlenika.

5. Referencije

- Komentar o normama u pogledu odgovornosti transnacionalnih korporacija i drugih poslovnih poduzeća, s obzirom na ljudska prava, U.N. Doc. E/CN.4/ Sub.2/2003/38/Rev.2 (2003) Dio C – **Pravo na sigurnost osoba para 4.**
- Konvencija MOR-a br. 29, »Konvencija o prisilnom i obveznom radu«, 1930.
- Konvencija MOR-a br. 105, »Konvencija o ukinuću prinudnog rada«, 1957.

HR9. Ukupan broj slučajeva kršenja prava starosjedilačkog stanovništva i poduzete mjere.

1. Važnost

Broj zabilježenih slučajeva koji uključuju prava starosjedilačkih naroda pruža informaciju o provođenju politika organizacije koji se odnose na starosjedilačke narode. Ovaj će podatak pomoći uputiti na stanje odnosa s ovom skupinom dionika, posebice u regijama gdje starosjedilački narodi prebivaju ili imaju izražene interese u blizini poslovnih djelatnosti organizacije koja izvještava. Konvencije MOR-a br. 107 i 169 bave se pravima starosjedilačkih naroda.

2. Sastavljanje podataka

2.1.. Utvrdite slučajeve koji se odnose na kršenje prava starosjedilačkog stanovništva među zaposlenicima same organizacije te starosjedilačkim zajednicama u blizini postojećih djelatnosti, koje će najvjerojatnije biti pogođene planiranim ili predloženim budućim djelatnostima organizacije koja izvještava.

Izraz »slučajevi« odnosi se na pravne postupke, pritužbe podnesene organizaciji ili mjerodavnim tijelima putem službene procedure, ili na slučajeve nepridržavanja propisa koje je ustanovila organizacija putem ustanovljenih postupaka, kao što su provjera poslovnih sustava upravljanja ili formalni programi praćenja.

2.2. Izvijestite o ukupnom broju utvrđenih slučajeva koji uključuju prava starosjedilačkog stanovništva tijekom izvještajnog razdoblja.

2.3. Izvijestite o statusu slučajeva i poduzetim mjerama navodeći sljedeće:

- organizacija je ispitala slučaj;
- provođenje plana ispravljanja problema je u tijeku;
- plan ispravljanja problema je proveden, a rezultati ocijenjeni postupcima redovite interne ocjene upravljanja i
- slučaj više nije u postupku (tj. slučaj je riješen, zaključen, tvrtka ne poduzima daljnje korake itd.).

3. Definicije

Starosjedilački narodi

Starosjedilački narodi su oni narodi čiji ih društveni, kulturni, politički i ekonomski uvjeti razlikuju od drugih dijelova dominantne nacionalne zajednice, ili koji se smatraju starosjediocima temeljem porijekla od stanovništva koje je nastanjivalo državu ili geografsko područje kojem pripada država, u vrijeme osvajanja ili kolonizacije ili uspostavljanja sadašnjih državnih granica i koji, bez obzira na pravni status, zadržavaju neke ili sve svoje društvene, ekonomske, kulturne i političke institucije.

4. Dokumentacija

Mogući izvori podataka o ovom pitanju uključuju operativne postupke i smjernice organizacije. Ostale relevantne podatke mogu priskrbiti direktori zaduženi za određenu državu i pravni stručnjaci organizacije koja izvještava. Podaci o zastupljenosti starosjedilačkog stanovništva unutar radne snage mogu se dobiti iz evidencije o zaposlenicima.

5. Referencije

- Povelja Ujedinjenih naroda, Preambula, San Francisco, 1945.
- Konvencija MOR-a (107), »Konvencija o autohtonom i plemenskom stanovništvu«, 1957.
- Konvencija MOR-a (169) o autohtonim i plemenskim narodima u nezavisnim zemljama, 1991.

